

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

— EGYHÁZI HIVATALOS LAP —

Megjelenik minden hónapban.	Az E. K. T. megbízásából szerkeszti: Dr. Borbély István főgimn. r. tanár	Szerkesztőség és kiadó-hivatal: a szerkesztő címén Kolozsvár, Unitárius Kollégium.

Előfizetés az Egyházi Hivatalos Lapra: egész évre 12 leu. Egyes szám ára 1 leu.
Mindenféle közlemény és pénzküldemény a szerkesztő fenti címére küldendő.

A jelen évi főtanács ideje.

Sz.: 610—1921. eln.

Tisztelendő Esperes Úr!

E. K. Tanács a folyó évi főtanács ülés idejét augusztus hó 28 és következő napjaira tűzte ki és elrendelte, hogy az egyházkörök jelentéseiket július 15-ig terjesszék fel az E. K. Tanácshoz.

Kolozsvárt, 1921. május hó 25-én.

Ferencz József
püspök.

Az Unitárius Lelkészkör évi közgyűlése.

Az unitárius lelkészörnek f. é. augusztus 27-én d. e. 9 órakor kezdődőleg Kolozsvárt, az unitárius kollégium disztermében gyűlése lesz, amelyen az eddigi tervek szerint imádságot mond Kovács Lajos brassói lelkész; felolvas Orbán Lajos újszékelyi lelkész.

Kolozsvárt, 1921. június 1.

Vári Albert
elnök.

Az Unitárius Irod. Társaság közgyűlése.

Az U. I. Társaság a f. évi augusztus 28-ra kijelölt főtanácsai gyűlést megelőző napon — aug. 27-én — d. u. 4 órakor tartja második évi rendes közgyűlését a kolozsvári unitárius kollégium disztermében, melyre a Társaság tagjait s az érdeklődőket ezennel meghívjuk.

Kolozsvárt, 1921. június 8.

Ferencz József
elnök.

Dr. Borbély István
főtltkár.

Dr. Ferenczy Géza
igazgató.

Az unitárius egyház hajója.

A hajó a nyílt tengeren sokszor jut olyan veszedelembé, amikor a kormányosnak minden ügyességére, tudására és egész lélekjelenlétére szükség van. Ha a kormányos nincs a maga helyén vagy lelki ereje a veszedelem láttára elhagyja, akkor a matrózok és utasok legnagyobb erőfeszítése is akárhányszor sikertelen. A fenyegető veszedelem elhárítása bizonytalan.

Unitárius egyházunknak a nyílt tengeren evező hajója veszedelembé jutott. Egy világokat rengető vihar vészes hullámai kemény sziklához ütötték s állandóan fenyegetőleg csapkodják körül. A hajó kapitányainak lélekjelenléte és önfeláldozó munkája, kitartó türelme és erős hite jó ideig fenntartotta és megmentette a hajót utasaival és a benne levő nagy értékkel együtt. Az örvény azonban nem múlt el. A fenyegető hullámok állandóan csapkodják. Félni lehet, hogy a kormányosok kifáradnak s a minden oldalról veszélyeztetett, megrongált hajó lassan észrevétlenül sülyedni kezd, ha a hajón levő emberek idejekorán öntudatra nem ébrednek s a kormányosoknak olyan segítséget nem nyújtanak, mellyel a hajót és utasait meg lehessen menteni.

A segítség, a mentő kéz, sok helyen készen áll, de többhelyen késik. Ilyen körülmények között méltán üli meg valami nagy aggodalom azoknak lelkét, kik az egyház vezetésére vannak elhíva. Az intő, figyelmeztető szó itt is, ott is elhangzik, de nem mindenki hallja meg. A világháború dübörgő zaja még a jobbak közül is sokakat elzüllesztett.

Ahol azelőtt a buzgóság lelke lobogott, mely szokszor csodákat mivelt, ott ma talán ijesztő hidegség uralkodik, mely fagyos lehelletével mindent leforráz maga körül. Annak a nemesebb érdeklődésnek az ereje, mely unitárius egyházunknak nem egyszer sülyedő hajóját a múltban nagy veszedelmekből rántotta ki, mintha ma nem éreztetné fenntartó hatalmát úgy, amint az idők megnehezült járása szükségessé teszi. Akár egyesek életét nézzük, akár az egyházközségek életműködését vizsgáljuk, azt a véstjósító szótatot véljük hallani: „Megverem a pásztorot s elszélednek a nyájnak juhai.“

Lelkünk megrázkódik e hangnak csak az elgondolására is. Unitárius történelmünk sulyos időkből szól hozzánk s azt, mondja hogy egyházunknak a tagjai sokszor adták gyönyörű jelét, egyházunkhoz való ragaszkodásuknak, szeretetüknek és áldozatkészségüknek. Hát ma, amikor újból veszély fenyegeti egész egyházi létünket, amikor bűnös közönyösségünkben a múlt drága értékei veszhetnek el s a jövő biztató reményei semmisülhetnek meg, ma népünk nem tudná önmagából is előhozni azt az önfenntartó erőt, mellyel a pásztorokat a megverettetéstől s a nyáját az ebből származó elszéledéstől megmenthetné?! Igaz volna e, hogy hiveink józan belátása, tisztult szelleme és emelkedett lelkülete annyira megromlott volna, hogy az idők jeleit megérteni nem tudná? Feledve volna e, hogy vallásunk igazságaiban, hitünk tisztaságában olyan kincset birunk, melynek megtartásáért hitelődeink közül oly sokan inkább börtönbe, vérpadra vagy máglyára mentek, csak hogy a lelkükben megismert igazságot eredeti tisztaságban hagyassák az utódokra? Igaz volna-e, hogy mi egy nagy rázkod-

tatásoktól megedzett dicső mult méltatlan örökösei vagyunk, akik önző szellemünkkel nagy áron megörzött javakat tékozolunk s kicsinyes érdekeknek szolgálva, többre hivatott erőnket meg nem bocsátható könnyelműséggel gyöngítjük? Igaz volna-e, hogy egy valamirevaló unitárius gyülekezet egy kis jóakarattal, példaadással és némi áldozattal ne tudná az egyházat és iskolát fenntartani, amikor nem egy példa bizonyítja, hogy az egyház és iskola pásztorai nehéz időkben oly dolgoknak kell önfeláldozó nézdi és megtartói legyenek, melyeknek jelentősége rendszeren csak később tűnik ki?!

Oh nem, erősen hisszük, hogy csak a váratlanul jött, kemény ütés kábító hatása vagy a nagy csalódás csüggesztő ereje tart még mindig fogva s tesz érzéketlenné. Olyanformán vagyunk, mint a sziklába ütődött hajó utasai, akik a tehetetlenségig megrémültek. Nekünk azonban akár kábultságunkból, akár csalódásunkból, akár ijedségünkől idejekorán kell magunkhoz térnünk, mert különben elveszünk. S ép itt az ideje, hogy a mult példáira s hitelődeink szép tetteire gondolva, ne csak a csodálat ereje ragadja meg lelkiünket, hanem hasson át az ő hitbuzgóságuk, egyházszeretetük és faji öntudatuk, melynél fogva

a magyar anya gyermeke magyarul imádkozzék a templomban, magyarul beszéljen a családban és iskolában.

Nem akarunk mi a jelenkornak a mult dicsőítéséből szerezni érdeket, mert az törpeségünk egyik cáfolhatatlan jele volna. De azt, igenis szeretnők, hogy a mult példa legyen, s a jelen vallási, tekintetben méltó legyen a mult önvédelmi tetteihez. Amidőn tehát reámutatunk arra, hogy az unitárius vallást igazán megértő hiveinknek a lelki ereje a legnagyobb üldözések idején volt a legnagyobb; amidőn tudjuk, hogy unitárius egyházunkat nem évtizedeken, hanem évszázadokon át fejedelmi parancsszóra vagy, más erőszak folytán következetesen a legigazságatlanabb módon fosztották meg nemcsak iskoláitól, hanem templomaitól és egyéb egyházi javaitól is és unitárius hiveink megfogyott számban, de meg nem tört lelki erővel erkölcsi erejüket és anyagi javaikat összetéve újból templomot emeltek és iskolát állítottak s a törekvő emberek helyzetét az egyház nagy érdekeihez méltó megértő szeretettel karolták fel, — akkor arra is reá kell mutatnunk, hogy ők midőn e sokszor szinte hihetetlennek látszó erő kifejtést tettek, egyszersmind az utódoknak ama megszegyenítő vádját is el akarták háritani maguktól, hogy a reájok maradt drága hitörökséget megvédeni és megtartani nem tudták. Ők érezték, hogy a pásztoroknak, a papoknak és tanítóknak, mint az egyház hajója kormányosainak kellő védelme, a súlyos hullámokból veszélyeztetett hajó megmentését jelenti. Megértették, hogy minél nehezebb a helyzet s minél több veszély fenyegeti egyházi létünket, annál több áldozat szükséges, hogy megtartassék, ami megtartható.

Bár kétségtelen, hogy az egyház és hivek közötti terhes kötelék kissé megtágul, ha az egyházfenntartási teher az állami hozzájárulás folytán némileg könnyebbedik, de azt nem hihetjük, hogy a szeretet ereje annyira meglankadott volna bennünk, hogy meghozható áldozataink meghozása által a jelenben a jövőt biztosítani ne tudnók. Ha vannak is olyanok, még a tehetősebbek között is, akik, ha egy szál fára vagy némi

pénz áldozatra van szüksége az iskolának, föllármázzák a falut, vagy ha a belső embereknek fontosabbá tett hivatásuk betölthetése végett valamivel többel kell az egyház fenntartásához járulniok, durva lélekre való fenyegetésekkel rontják és botránkoztatják a jobb lelkeket, — de vannak nagyon sokan, akiknek életét a vallásos buzgóság, az egyházhoz való erős ragaszkodás s az áldozatkészség nemes erénye még jobban disziti, mint eddig.

Ez nagy biztosíték arra, hogy egyházunk hajója, ha némileg megrongálva is, de a pásztorok megveretése és a nyáj elszéledése nélkül evezhet biztos partra.

Igyekezék mindenki jó lélekkel számotadni magának arról, hogy akár magunk és gyermekeink, akár multunk és jövőnk szempontjából egyházunkkal szemben nincsenek-e fontos kötelességeink, melyeket egy kis jóakarattal könnyen teljesíthetünk. Egymás nemes szándékainak nem rontása, hanem támogatása által azt a hagyományos unitárius összetartást erősítjük, amely jóban és rosszban kitart, segít, áldoz s megóv attól, hogy valóra vájék egyházunkon a Jézus szavainak igazsága: „Megverem a pásztorot és elszélednek a nyájnak juhai.“ Mert ha ettől nem tudjuk megóvni magunkat, akkor jövőnk minden szempontjából annyit veszítünk, amit talán soha helyrehozni nem tudunk. Utódaink szégyenkezni fognak miattunk, egyházunk hányatott hajójának biztos vezetői és megtartói nem vagyunk.

Kovács Lajos.

Iskolafelügyelő-gondnoki és tanári beiktatás Székelykeresztúron.

A székelykeresztúri unitárius főgimnáziumban 1921. május 7-én főlemelő ünnepség keretében iktatták be állásukba dr. Elekes Dénes iskolai felügyelő-gondnokot és Bálint Domokos, meg Boros Jenő rendes tanárokat.

Az ünnepélynek előre megállapított sorrendje volt: 1. „Szeretet szent ünnepén.“ Éneklí az ifjusági énekkar. 2. Megnyitó. Tartja báró Dániel Lajos isk. felügyelő gondnok. 3. Székfoglaló értekezés. Tartja dr. Elekes Dénes isk. felügyelő-gondnok. 4. „A mennyiségtan és rokon tudományainak haszna.“ Tanári székfoglaló értekezés, tartja Bálint Domokos tanár. 5. „Élet és irodalom.“ Tanári székfoglaló értekezés, tartja Boros Jenő tanár. 6. Üdvözlések; az intézet részéről Gálfalvi Samu igazgató. Az egyh. főhatóság részéről: dr. Ferenczy Géza egyházi főgondnok. 7. „Üdvözlő.“ Éneklí az ifjusági énekkar.

A főgimnázium tornaterme teljesen megtelt érdeklődőkkel. Gálfalvi Samu igazgató magas színvonalon álló megnyitója után a beiktatandók tartották meg székfoglaló értekezéseiket.

Dr. Elekes Dénes meleg hangokban emlékezett meg gimnáziumi éveiről, de igen helyesen sokat foglalkozott jelen és jövőbeli teendőivel, az unitárius székely magyar nevelés és kultúra fejlesztését illetően.

Bálint Domokos tanár nagyon szereti és ismeri tárgyát, amint előadásából láttuk s mély meggyőződését gyümölcsöztetheti a logikus, jellemes és okos növendékek kialakításában. Emlékeztetjük azonban Gálfalvi igazgató azon ügyes és korszerű megállapítására, hogy a tudomány a hitnek erejével kell, hogy járjon.

Boros Jenő tanár nyílt szemmel vizsgálja a ma kérdéseit s miután megállapítja, hogy minden idők társadalmi állapotai, eszméi hatással voltak az irodalomra, ezt a mára nézve is elismeri. Hiszi azonban, hogy a faji és nemzeti eszme ma is megmarad s mint igazán értékes, el nem is pusztul.

Mindhárom előadás igen jó hatást tett s arról győződött meg, hogy igazi munkásokat nyertünk, három ünnepelt emberünkben.

Érthető módon kevés volt az előadásokban a kifejezett unitarizmusból, de tudtuk, hogy mindhárman azért élnek, munkálkodnak, hogy e sajátos életet valósítsák meg. Isten segedelme legyen ő velük!

Ezt kívánta dr. Ferenczy Géza főgondnok úr is, aki a főhatóság üdvözlétét tolmácsolta s amellet maga is a hivatás szent tüzétől hevítette, hasonló munkára hívta el az ünnepelteket.

Lőrinczi István esperes tolmácsolta emelkedett szellemben a kereszturi Kör üdvözlétét s szeretetét.

Kendi István vezetésével jó hatású énekeket énekelt az ifjúsági dalárda.

Mindeneket összegezve, ez ünnepség mérföldjelző volt kereszturi főgimnáziumunk történetében s az is kellett, hogy legyen, mert ez az időkor is lehet új dolgok szülője.

Vajha minden soron megújulhatnánk erőben és szellemben, mint a nevezett főgimnáziumunknál!

Jelenvolt.

Az Unitárius Irodalmi Társaság második vándorgyűlés-turnusa.

Az U. I. T. e hónap végén s a következő hónap elején fogja nyári vándorgyűlésének első turnusát megtartani. Az elnökség hosszas megfontolás és kölcsönös megállapodás után úgy határozott, hogy ezalkalommal a következő helyeken tart gyűlést:

junius 25-én Oklánd,
junius 26-án Homoródszentpál,
junius 28-án Szentgerice,
julius 2-án Nagyszeben.
julius 3-án Fogaras.

A gyűlések tárgysorozatából ezalkalommal csak annyit tudatunk, hogy Oklándon és Szentgericén dr. Kiss Elek kissolymosi lelkész tart előadást e címen; „Miért vagyok unitárius?“, Homoródszentpálon és Fogarason dr. Borbély István tanár főtitkár olvas fel „Unitárius életcélok“ címen. Nagyszébenben Lőrinczi István székelykereszturi lelkész-esperes tart előadást „Az én unitárius világom“ címen. Ez unitárius vallásos tárgy előadásokon kívül novellát olvasnak tel Gyallay Domokos és Márkos Albert tanárok.

A Társaság képviselőjében dr. Ferenczy Géza egyházi főgondnok igazgató vezetésével dr. Borbély István tanár főtitkár, Lőrinczi István esperes-lelkész, Pap Domokos, Márkos Albert, dr. Gelei József tanárok, dr. Kiss Elek, Taar Géza, Orbán Lajos, Ürmösi József, Kovács Lajos, Keresztesi Dénes és Árkosi Tamás lelkészek, mint választmányi, illetőleg rendes tagok fognak megjelenni.

A legnagyobb reménnyel nézünk a Társaságnak kirándulása elé, mert hisszük, hogy unitárius értelmiségűnknek megmozdulása jótékony hatással lesz hitéletünkre. Érdeklődő olvasóinknak ezuton is figyelmébe ajánljuk e gyűléseket, melyről a részletes beszámolást lapunk legközelebbi számában fogjuk közölni.

E. K. T. gyűlés.

Az Egyház Képviselő Tanács 1921. május 11. és 12-én gyűlést tartott. A hozott határozatokat tárgyak szerint ismertetjük:

1. Elnöki előterjesztések. Püspöki előterjesztésre E. K. Tanács a folyó évi főtanácsi ülés idejét augusztus 28. és következő napjaira tűzte ki és elrendelte, hogy az egyházkörök jelentéseiket július 15-ig terjesszék fel; E. K. Tanács (a mult gyűlés határozatának kiegészítéseképen) a távollevő theol. akadémiái tanárok ellen a fegyelmi vizsgálatot elrendelte s őket ez időre tanári állásuktól felfüggesztette; E. K. Tanács Gálfi Lőrinc theol. tanárt kérte fel a nevelésügyi bizottság helyettes elnöki tisztségének betöltésére.

1. Titkári előterjesztések az 1921. április 1-től április 30-ig elnökileg elintézett ügyekről. Fontosabb közérdekű ügyek: a hitoktató lelkészeket értesítettük, hogy ha az esküt kívánják, tegyék le, hogy a vallástanítás ne szenvedjen kárt. Engedélyeztük, hogy azon tanulók, akiknek szülei repatriál-tatják magukat, az elutazásuk előtt egy-két nappal magánvizsgálatra állhassanak. A Székelykereszturi iskolafelügyelő gondnoki és tanári beiktató ünnep-égre az E. K. T. képviselőjében való megjelenésre dr. Ferenczy Géza egyházi főgondnok kéretett fel. A középiskolák igazgatóival közöltük államtitkárságnak a bizonyítványok felbélyegzésére vonatkozó intézkedését. A beküldött érettségi bizonyítványokat érvényesítettük a kolozsvári tankerületi

főigazgatónál. Örömmel vettük tudomásul, hogy a székelyudvarhelyi polgári fiúiskola igazgatósága tekintélyes tisztajövedelmet szolgáltató estélyt rendezett a tanulók tandíjának fedezésére. Az érettségi vizsgálatokkal kapcsolatos bejelentéseket megtettük. A székelyudvarhelyi vallásitanításért az 1918—1920. iskolai évekről elmaradt hitoktatási díjban lelkész afia részére 1000 leu összeget utaltunk ki az E. K. T. által megszabott visszafizetési kötelezettség mellett. Több lelkész részére kongrua előleget utaltunk ki.

3. E. K. T. hálás kegyelettel értesül arról, hogy néhai Kribl Sándorné szül. Piger Zsuzsánna a kolozsvári kír. járásbiróság végzése szerint az „Unitárius ifjak segélyző egyesülete” javára 2.500 leu összeget hagyományozott, mely az örökösödési 50 leu illeték levonása után 2.450 leu összegben az egyház pénztárának átadatott, E. K. T. a kamatjövedelem $\frac{1}{8}$ részét állandóan tőkésíteni, $\frac{4}{5}$ részét pedig a kolozsvári kollégium (theol. akadémia, főgim., elemi iskola, leányotthon) növendékei közül arra érdemes szegénysorsú unitárius tanulónak segélykép kiadni határozta meg.

4. E. K. T. méltányló elismeréssel veszi tudomásul Schilling Ottóné szül. Ákossy Fáni 500 leu összegű adományát, melyet az Unitárius leányotthon javára tett.

5. E. K. T. méltányló elismeréssel veszi tudomásul, hogy a már néhai Bléga Gábor afia a kálnoki egyházközség javára (templomjavításra és rendbehozásra) 6000 leu alapítványt tett, továbbá 1000 leu összeget adományozott Bléga Gábor sírhelygondozó alap címen sírja leendő rendbentartására.

6. E. K. Tanács a küüllői egyházkörnek felterjesztéséből tudomásul veszi, hogy a körü közizgatási bíróság rendes tagjává világi részről dr. Felszegi Sándor, egyházi részről Biró Pál, póttaggá világi részről dr. Zsákó István, egyházi részről Sándor Gergely választott meg.

7. E. K. T. a kovásznai leányegyházközség harangjának a református egyházközség részére leendő átadása, illetőleg eladása ügyében határozott.

8. E. K. T. megengedi a körispataki egyházközségnek, hogy „Erős-árok” nevű körülbelül 3 kat. hold terjedelmű erdőrésztét nyilvános árverésen eladja.

9. E. K. T. a firtosmartonosi egyházközségnek engedélyt ad arra, hogy az 1916. és 1917. évekről kivágatlanul maradt erdőrésztét (a Becsér nevű erdőben) nyilvános árverésen eladhassa.

10. E. K. T. tudomásul veszi a Csifó Salamon és Gálfi Lőrinc újonnan megválasztott és lelépő dékánok által a dékáni kezelésben álló leltárról fölvetett jegyzőkönyvet.

11. E. K. T. a huzamosabb idő óta betegeskedő iskolaorvos, dr. Tompa János helyettesítését a theol. akadémián vállaló dr. Veress Géza orvos afiának köszönetet mond.

12. E. K. T. a nagyteremi egyházközségnek segélyiránti kérését fe-
dezet hiányában nem teljesíti.

13. E. K. T. nem tud segélyt kiutalni a csekefalvi templom javítá-
sára sem, de engedélyt ad arra, hogy az egyházközség a legsürgősebb
javítások eszközzésére 10.000 leu kölcsönt vegyen fel.

14. E. K. T. Péter Sándor volt homoródvárosfalvi, jelenleg székely-
muzsnai lelkész ügyében (a városfalvi egyházközség közgyűlésein hozott
határozatok egyes részeinek megsemmisítése tárgyában) határozott.

15. E. K. T. dr. Fazekas Miklós székelykereszturi ügyvéd azon ké-
rését, hogy a néhai Raffay Károly ingatlanaiból a székelykereszturi gim-
náziumot illető rész eladásáról szóló adásvevési szerződés irassék újra,
nem teljesíti.

16. E. K. T. dr. Gál Kelemen egyházi kiküldött afiának jelentését a
Székelykereszturi főgimnázium jelen állapotáról tudomásul veszi s annak
alapján részletes utasításokat küld a főgim. igazgatóságához.

17. E. K. T. legnagyobb sajnálattal értesül Pap Mózes tb. igazgató
tanár afia azon elhatározásáról, hogy 29 éven át oly nemes és puritán
felfogással az egyház, valamint az unitárius székely ifjak nevelésének elő-
mozdítása iránt mindig tanusított, lelkes buzgósággal folytatott, tanári műkö-
dését félben akarja hagyni most, mikor egyháza eddigi fáradságos munkája
után járó nyugdíját nem biztosíthatja számára. Bár tb. igazgató afia kijel-
lentette, hogy „lelkületével ellenmondásba jönni nem akar”, E. K. Tanács
felhívja tb. igazgató afiát, hogy — mérlegelve annak a magas hivatásnak
erkölcsi súlyát és jelentőségét, mely az itteni magyar és különösen unitárius
felekezeti iskolák tanáira és tanítóira vár faji és egyházi szempontból a
magyarság fennmaradása és továbbfejlődése érdekében; amely hivatásnak
érzete kell, hogy erőt adjon minden munkásnak arra, hogy leküzdve a
nyomorúságokat,

— tanári állásáról való lemondásának

gonc atával hagyjon fel.

18. E. K. T. az egyházi számvevőségnek a székelykereszturi főgimn.
igazgatósága illetve pénztárnoka által az E. K. T. határozataiban foglaltakra
tett megjegyzésekre adott ellenészrevételei és javaslatai alapján határozott.

19. E. K. T. Csifó Salamon és Gáll Lőrinc theol. akad. tanároknak
az amerikai unitárius küldöttség itteni tevékenységéről való jelentését
tudomásul veszi, Csifó és Gáll kísérő tanár afiainak buzgó fáradságukért
hálás köszönetet mond.

20. E. K. T. Kalbazzosz Gavrilla volt bányabükki erdőőrnek állásába
való visszahelyezése iránti kérését nem teljesíti.

21. E. K. Tanács a tordai államépítészeti hivatal megkeresésére ki mondja, hogy a bányabükki határon a Paraván dűlőben levő birtokból a hegyről lejövő iszap elhelyezésére szolgáló félhold területet nem hajlandó eladni, de készséggel átadja az államépítészeti hivatalnak két évi időtartamra használatra az iszap elhelyezése céljából azzal a kikötéssel, hogy ezen idő alatt köteles az államépítészeti hivatal a hegyoldalt megkötni s ezzel a további iszapolásnak elejét venni.

22. E. K. T. a ladamosi és alamori kényszerbérletre vonatkozólag tudomásul veszi jószágfelügyelőség bejelentését.

23. E. K. T. felhívja a jószágfelügyelőséget, hogy a bányabükki erdő 41 hold vágterülete fájának értékesítését nyilvános árverés útján eszközölje.

24. E. K. Tanács a buni birtok közelében lakó afiainak a székelykereszturi főgimnázium útján bejelentett azon készségét, hogy e gazdaság vezetése és kezelése tekintetében közremunkálását és támogatását díjtalanul felajánlja, mint az igazi unitárizmus megnyilvánulását örömmel tudomásul veszi és köszönettel fogadja. Dr. Elekes Dénes, Gálfalvi Sámuel, dr. Szolga Ferenc, dr. Gombos János, Lőrinczi István, Murvai Samu (Sárd), Gyarmati Lajos (Ujszékely), Márkos Béla (Sárd), dr. Demeter Lőrinc (Magyarzsákod), Hegedűs Sándor (Magyarzsákod) afiaiból buni Berde Mózsabirtok jószágkezelőséget alakít és azt a gazdaság vezetésével és irányításával ideiglenesen megbizsa. E bizottság magának elnököi választ, ki az E. K. Tanács, a jószágfelügyelőség és másfelől a buni jószágkezelőség közötti érintkezést közvetíti. Kimondja E. K. Tanács, hogy a jószágkezelőség saját felelősségének tudatában a rendes gazda gondosságával és az érvényes egyházi törvények rendelkezéseinek betartásával köteles eljárni s tevékenységéről havonként, szükség esetén gyakrabban is a jószágfelügyelőség útján E. K. Tanácsnak jelentést tenni. Utasítja E. K. T. a buni jószágkezelőséget, hogy a leltárszerű átadást be nem várva, a buni gazdaság gyakorlati vezetését s az ottani kezelőszemélyzet feletti rendelkezési jogot nyomban átvegye; a gazdasági leltár felvételével egyidejűleg mind a gazdasági kezelés, mind az erdő őrzés és tisztítás tekintetében (a kényszerbérleti és kényszerkiszajátítási esélyekre tekintettel is) terveket dolgozzon ki s azt a jószágfelügyelőség útján E. K. Tanácsnak jóváhagyásra terjessze elő. Hozzájárul E. K. Tanács ahhoz, hogy a buni gazdaság terményei természetben a kolozsvári és székelykereszturi iskoláink konviktusainak méltányos áron adassanak át. A főgimnáziumok és tanárai 1921—22. isk. évi tüzifaszükségletének fedezetére a Vármos erdő üzemterv szerint kihasználás alá jövő részét E. K. T. a szükséges mértékig később megállapítandó kedvezményes áron kész a jószágkezelőség rendelkezésére bocsátani. Az újlaki erdő egészen értékesítendő a gazdaság felszerelésének céljaira.

25. E. K. T. jóváhagyja püspök azon intézkedését, hogy a megüresedett ellenőri állásra Lőrinczy Zoltán papjelölt kolozsvári segédlelkészt alkalmazta (kinek államszámviteli vizsgálója van s nem járási számvevő vizsgálója, mint az U. K. mult számában irtuk). Az eltávozott ellenőr, Borbély Albert afiának buzgó és becsületes munkálkodásáért elismerését fejezte ki.

26. E. K. T. Vári Albert lelkészkeri elnöknek a népruházati bizottságtól a lelkészek részére 1918-ban kiutalt ruhaszövetekről való elszámolását és jelentését köszönettel tudomásul veszi és elfogadja. Ennek alapján megállapítja, hogy Vári Albert afia a pénztárba befizetett 36.508 korona 10 fillért. Józán Miklós afia terhére E. K. T. előir 617 koronát a közalagnál. Így az itten értékesített ruhaneműből 2.018 korona 30 fillér többlet folyt be. Egyuttal meghatározza, hogy budapesti lelkész, Józán Miklós esperes afiát megkeresi aziránt, hogy az ott maradt 8290 korona értékű gyermekruha sorsáról tegyen jelentést és ha az a bolsevizmus idején elveszett, tegyen lépéseket illetékes helyen az egyház kárának megtérítésére. Ha ezen 8290 korona összeg befoly, abban az esetben E. K. T. a legnagyobb készséggel fog hozzájárulni lelkészker elnökének azon indítványához, hogy az itteni eladásból befolyt többlet 2.018 korona 30 fillér összeg a lelkészker pénztárába fiztessék.

27. E. K. T. a szabédi lelkész afiának maroskeri esperes által felterjesztett kérésére tekintettel arra, hogy a mezősegi lelkészi szolgálat az ottani közlekedési viszonyok miatt nehéz és költséges, a f. évre fuvardíjban 500 leu összeget utal ki a közalap terhére.

28. E. K. T. Kiss György homoródjánosfalvi kántortanító afiának kántori állásáról való lemondását tudomásul veszi és Kiss György afiának 40 évet meghaladó időn át önfeláldozó kötelességtudással, hívességgel, odaadással teljesített szolgálataiért, melyekkel mindig egyházának s hiveinek javát munkálta, elismerését és köszönetét fejezi ki. Egyuttal 1920 évről elmaradt járandóságának kiutalásáról intézkedik.

29. E. K. T. a székelykereszturi iskolaorvosi díjazás dolgában határoz.

30. E. K. T. a Bólyai-utca 5. sz. házban levő cukrászüzletnél egy utcai szobának üzlethelyiséggé való átalakítása tárgyában tett elnöki intézkedést jóváhagyja.

31. E. K. T. örömmel veszi tudomásul, hogy a szentábrahámi és magyarandrásfalvi egyházközségek papilakásának újjáépítésére a hivek 40.000 leut meghaladó összeget adományoztak s jóváhagyja püspök azon intézkedését, hogy a templomépítésre megfelelő szakvélemény és esperesi fölterjesztés alapján engedélyt adott.

32. Több apró ügy intéződött el az ismertetett ügyeken kívül.

Az Unitárius Közlöny 1921. májusi számának 78. oldalán, a dicső-szentmártoni unitárius iskola építése dolgában hozott E. K. T. határozat közlésére vonatkozólag Gvidó Béla esperes úr helyreigazító felszólalást adott át Szerkesztőnek, melynek közlését a főtiszt. püspök úr nem engedélyezte. Ennek a nem engedélyezésnek megokolását a főtiszt. püspök úr 1921. június 8-án szóbelileg közölte Gvidó Béla esperes úrral.

Az 1920. évi egyházi főtanács óta kinevezett lelkészek, tanítók, kántorok.

Lelkészeknek *Tarcsafalvi* Zoltán, lelkészjelölt Lupény—Vulkán társegyházközségekbe, *Veress* Béla lelkészjelölt Petrozsénybe, *Bartók* Endre csegezi lelkész Ádámosra, *Matyus* Gergely magyariklandi lelkész Szőkefalvára, *Kiss* Jenő lelkészjelölt Csegezbe, *Lőrinczi* Zoltán lelkészjelölt Kolozsvárra segédlelkésznek, *Fekete* Lajos lelkészjelölt Székelyudvarhelyre segédlelkésznek nevezettek ki.

Tanítóknak és tanítónőknek többen nevezettek ki, de csak az 1920—21. iskolai évre.

Kántortanítóknak: *József* János Szentábrahámra, *Kendi* István Gyepesről Székelykereszturra, *Zsakó* Gyula Székelykálból Kissolymosra, *Gálfalvi* Sándor Haranglábura, *Pál* Mihály Kolozsról Gyepesre, *Zsigmond* Kálmán Olthévizre, *Gálffy* Ferenc Vadadról Csikszentmártonra, *Fazekas* Sándor Vadadra.

Az amerikai unitáriusok hitvallása 1921-ben.

— Hiteles szövegű confessio. —

Mi az a vallás, amiben mi hiszünk?

Hiszünk, a Jézus tanításával megegyezőleg, abban az életadó vallásban, mely e két dologban foglalható össze: szeretni Istent, szeretni az embert.

Melyek hitünk főbb tételei?

Az Isten atyasága, az ember testvérsége, Jézus vezérsége, a ki nyilatkoztatás egyetemessége, az emberi lélek halhatatlansága.

Van-e tehát valamely határozott dogmánk?

Nincs, mi melegen ápoljuk a mi vallásos hitünket, de nem igyekszünk azt, mint valamely parancsoló dogmát, másokra tukmálni. Szi-

vesen látunk a mi társaságunkban bárkit, még ha más felekezethez tartozik is, aki általános rokonszenvet táplál a mi lelki reményeink és gyakorlati céljaink iránt.

Mi teszi az unitáriusokat vallásukban szabadelvüekké?

A következő elvek megtartása:

1. Vallásunk módszere az ész és lelkiismeret szabadsága, nem pedig a hagyomány tekintélye.

2. A lelkeknek minél szélesebb körben való egyesülése a vallásban, nem pedig a felekezetieskedés.

3. Jelszavunk: vallásban a jellem, nem pedig a dogma.

Tehát minden szabadelvű ember unitárius vallásu-e?

Korántsem. Mindaz, aki hitében az említett elveket legfőbb zsinormértéknek ismeri el, szabadelvű ember, bármilyen felekezethez tartozzék is. A különféle hitnek, minthogy a hit felfogás dolga, szükségképpen különböznie kell egymástól, ezért vannak a más más nevű és szervezeti felekezetek.

Fordította Márkos Albert.

HIREK

Főjegyzőnk hazaérkezett. Dr. Boros György theol. akad. tanár, egyházi főjegyző f. évi május hó 27-én hazaérkezett Kolozsvárra és jelentkezett az egyházi főhatóságnál szolgálatainak továbbfolytatására. Az E. K. T. által elrendelt szükséges igazoló eljárás megejtése után főjegyző afia theol. tanári- és főjegyzői működését megkezdette. Kívánjuk, hogy hosszas távolléte után nagyértékű egyházi tevékenységét jóegészségben zavartalanul folytathassa.

Egyházi titkárunknak bukaresti útja. Kovács Kálmán egyházi titkár afia a kultusz kormány távirati megkeresésére f. évi május hó 18 án Bukarestbe utazott a kiutalt lelkészi fizetéskiegészítési összegek felvételére. Első útja nem járt eredménnyel, mivel a fizetési meghagyásokat a kultuszminisztérium számvevősege ugyanakkor Kolozsvárra küldötte, ami nélkül a kifizetés nem volt eszközölhető. Erre május 25-én ismétellen leutazott Bukarestbe, amikor is sikerült részletekben a kiutalt pénzösszeget az állampénztárból megkapnia. Az illetékesek a kiutalt összegeket már meg is kapták. A kormány kiutaló jegyzékében előfordult téves kiutalások helyesbitése iránt E. K. Tanács illetékes helyen előterjesztéssel élt. A lelkészek és tanítók arcképes igazolványainak ügyében is eljáró titkár afia és a napokban minden igényjogosult megfogja kapni arcképes igazolványát.

Az Unitárius Irodalmi Társaság tagjaihoz. Az U. I. T. elnöksége több oldalról jött tudakozódásra közli, hogy az alapító és rendes tagsági díjak Gállfy Zsigmond tanár pénztároshoz fizetendők (Kolozsvár, Unitárius kollégium.) Befizethetők azonban esperes afiaihoz is, kiket a díjak összegyűjtésére és a pénztároshoz való beküldésére az elnökség ez uton is tisztelettel kér. Alapítási díj egyszersemindenkorra legkevesebb 500 lei; rendes tagsági díj évi 25 lei. Az elnökség a tagdíjak kimutatását esperes afiaihoz fogja juttatni. 1921. VI./1. Dr. *Ferenczy Géza* igazgató.

Tornavizsga. A kolozsvári unitárius főgimnázium ifjúsága f. év május hó 29-én tartotta ezidei torna- és vívóvizsgáját az intézet udvarán a következő műsorral: 1. Felvonulás. 2. Szabadgyakorlatok zenére. 3. Sziertornázás: a) Lebegőgerenda I. o. b) Zsámolyugrás II. o. c) Alacsony korlát III.—IV. o. (verseny). d) Bak V. o. e) Ló VI. o. f) Magas korlát V.—VIII. o. 4. a) Tornapad VII. o. b) Füleslabda I.—II. o. (verseny). c) Magasugrás I.—IV. o. (verseny). 5. Svéd-szabadgyakorlatok III. o. 6. Versenyek: a) Sikfutás I.—VIII. o. b) Rúdászás I.—VIII. o. c) Magaskorlát V.—VIII. o. — Távolugrás I.—VIII. o. d) Súlydobás III.—VIII. o. — Svéd-fogócska V. o. e) Magasnyújtó V.—VIII. o. — Labdakergető VI. o. f) Magasugrás V.—VIII. o. — Üsd a harmadikat! III.—IV. o. g) Súlyemelés V.—VII. o. — Várjáték VII. o. — Ló V.—VIII. o. (verseny). h) Rohamdeszka V.—VIII. o. — Kötélhúzás I.—II. (verseny). i) Kótya VI.—VII.—VIII. o. (verseny). 7. Gúla. 8. A verseny eredmények kihirdetése. 9. Elvonulás. A győztes tanulók jutalmazására gyűjtött László Gyula tornatanár 1330 leut, 6 drb. ezüst érmet, 6 díztárgyat és 9 drb. könyvet. A tornavizsga kezdetén 1070 leu gyűlt össze önkéntes adományokból. A főverseny első győztese Sándor Pát VII. o. tan., második Botár István VII. o. tan., harmadik gróf Horváth-Toldy István VI. o. tan. — A szépen sikerült tornavizsgát nagyszámú közönség nézte végig. A nyertes tanulókat s fáradhatatlan, lelkes tanárjukat az ünnepély végén nagy ovációban részesítették.

Kegyeletes alapítvány. *Szentgyörgyi* Mózes ref. volt kántor 1000 leu alapítványt tett szegény székely tanulók javára a Székelykereszturi konviktusnál — felekezeti különbség nélkül. Szép emléke a nemes szívnek a főgimn. beiktatók alkalmával. Isten sokáig éltesse.

Siremlék leleplezés. *Kozma* Imrének siremléket emelt Énlaka s pünkösöd 2-od napján leplezték le Lőrinczy István esperes jelenlétében Máté Lajos és Papp Zsigmond lelkész a vidék közönsége előtt. Emléke legyen áldott!

Harangszentelés volt eddig *Alsóboldogfalván és Csekefalván*, hol az előbbi helyen köri esperes Lőrinczy István, második helyen u. csak ő és Dr. Kiss Elek végézték az istentiszteletet. A hivek buzgósága ma is épít, alkot és teremt, ha van irányítás. Csekefalva ugyancsak buzgóságból templomát is megjavította.

Megjegyzés. A dicsőszentmártoni unitárius iskola építése dolgában hozott EKT. határozatból (közölve az Unitárius Közlöny 1921. máj. szám 78. oldalán, a 15. pontban) a közlemény 13 ik sorában ezután a szó után: „de” --- kimaradt a következő mondat: *„tekintettel a nemes célra, melyhez egyházközség tagjai áldozatkészségből tekintélyes értékű ingyenes munkát teljesítettek”*. E sorokat annál szivesebben közöljük (bár, sajnálatunkra, csak utólagosan) mert az E. K. T. a dicsőszentmártoni egyházközségnek ez ügyben hozott áldozatkészségét a legnagyobb méltánnyalással ismerte el.

Irodalom. Lapunk közelebbi számában részletes ismertetést fogunk közölni az alábbi könyvekről: Cs. Lázár László: Egy természeti törvény és az emberiség jövője (Déva, 1920, 8. r. 59. lap); K. sz. miklósi Nagy József: Az örök élet (Marosvásárhely, 1921. 8. r. 44. lap).

A Magyar Tudományos Akadémiának legújabb unitárius tagja. A tegnap ideérkezett magánlevélből arról értesülünk, hogy dr. Gelei Józsefet, kolozsvári kollégiumunk tanárát, természettudományi munkásságának legszebb elismeréséül a budapesti Magyar Tudományos Akadémia levelezőtagjává választotta. Örömmel és büszkeséggel közöljük e hírt.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság köréből. Az Erdélyi Irodalmi Társaság f. évi május 14 én tartott tagválasztó közgyűlésén lapunk szerkesztőjét, dr. Borbély István tanárt irodalomtörténetirői munkásságának elismeréséül rendes tagjává választotta.

Erdélyi Barázda. Olvasóinknak ismételten szíves figyelmükbe ajánljuk az erdélyi földmives szövetség lapját, az „Erdélyi Barázdát” amely népszerűen megírt gazdasági közleményeivel általános politikai tájékoztatásaival s mindig érdekes hireivel kellemesen elszórakoztató s egyben tanulságos olvasmány. Megrendelhető Marosvásárhelyen. Egész évre 50 leu. Megjelenik minden csütörtökön.

Ósi rögön. Elbeszélések, írta Gyallay Domokos kolozsvári unitárius főgimn. tanár. A Minerva R. T. kiadása. Ára 20 Leu.

A falusi ember ha vasárnap délutánonként olvasni fog, ünnepi ruhájához ünnepi érzületet is ölt. Nála az olvasás a hétköznapiságból való kiemelkedést jelent. Valahogy ilyenformán vagyunk az olvasással mi, régi